Андруша А.Б.

МЕТОДИ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНТЕРНІВ

Сучасна система післядипломної медичної освіти покликана домагатися подальшої активізації навчально-пізнавальної діяльності інтернів, розвиваючи їх творчі здібності та культуру мислення, вміння самостійно орієнтуватися в потоці науково-технічної та суспільно-політичної інформації. Досягти цього можна лише, формуючи в учнів пізнавальну активність, тобто тау властивість особистості, яка проявляється в прагненні й умінні самостійно оволодівати знаннями і способами діяльності, застосовувати їх у навчальній, практичній та професійній роботі [1,4]. Внаслідок цього основною метою в системі освіти в медичному вищому навчальному закладі э не просто дати інтернам знання, а й навчити їх вчитися і поповнювати свої знання протягом усього життя.

Одним з важливих компонентів професіоналізму і кваліфікації сімейного лікаря є клінічне мислення. Заходи щодо вдосконалення системи отримання знань і практичних умінь розроблені в медичних вузах досить, тоді як формування ж логічного компонента професійного мислення майбутнього лікаря вимагає сучасних підходів. Одним із способів досягнення цієї мети є активізація пізнавальної діяльності інтернів [3].

Післядипломний освітній процес в медичному вузі передбачає обов'язкову позааудиторну самостійну роботу інтернів, яка активізує їх пізнавальну діяльність, тобто сприяє засвоєнню знань, придбання умінь і навичок в галузі медичної дисципліни, а також сприяє формуванню таких важливих якостей особистості як працьовитість, організованість і дисциплінованість, вона розвиває пам'ять, мислення, увагу [2].

У своїй педагогічній практиці при роботі з інтернами ми використовуємо наступні методи і технології для активізації пізнавальної роботи інтернів. Для кращого засвоєння теоретичної частини знань ми надаємо матеріал на паперовому та електронному носіях (оптимально - у вигляді комп'ютерних презентацій, що містять наочні елементи - схеми, фотографії хворих),

аудіозаписів лекційного матеріалу або відеороликів лекцій. Перевагами мультимедійних технологій є збільшення обсягу обробленого матеріалу за рахунок економії часу; розширення можливостей застосування диференційованого підходу в навчанні; індивідуалізація процесу перегляду; підвищення мотивації навчання.

На нашу думку, досить ефективною методикою, яка активізує пізнавальну діяльність, є використання тематичних ситуаційних завдань, аналіз публікацій клінічних випадків і найбільш поширених лікарських помилок і методів їх профілактики, перегляд тематичних навчальних фільмів, активне використання мережевих ресурсів (надання посилань на тематичні сайти, бази даних, електронну бібліотеку з відповідними науковими статтями в електронних журналах). Способом активізації пізнавальної діяльності майбутніх лікарів є участь в клінічних і науково-практичних конференціях.

Практична частина навчання здійснюється у вигляді семінарських занять, курацій пацієнтів, клінічних розборів хворих, участей в консиліумах, обов'язкового відпрацювання практичних навичок з використанням сучасного обладнання і фантомів. Оптимальним є включення лікаря-інтерна в процес вирішення завдань дослідницького типу, наприклад, клінічний розбір хворого, використання імітаційних методик навчання - рольових ігор з певними клінічними ситуаціями і діагностичними та лікувальними заходами. Такі рольові ігри відпрацьовують практичні навички в реальних життєвих ситуаціях, комбінують теорію з практикою. Як наслідок, вдосконалення клінічного мислення сімейних лікарів-інтернів відбувається в ході клінічних розборів, застосування імітаційних методик навчання, особливих методів опитування та демонстраційного показу, рішення ситуаційних завдань, з якими найчастіше зустрічаються сімейні лікарі у своїй майбутній практиці.

Активізації пізнавального процесу також сприяють проектні технології, в основі яких знаходиться принцип педагогіки співробітництва. Проекти можна виконувати індивідуально або групами. Інтернам завчасно ставиться завдання підготувати проект по певній темі, попередньо обговорюється структура проекту

(тема і об'єкт, мета дослідження, вихідні джерела інформації). Саме працюючи над проектами, майбутні лікарі застосовують фактичні знання, вчаться самостійно їх здобувати, аналізувати і робити висновки. Така діяльність передбачає організацію і розвиток діалогічного спілкування, яке веде до взаєморозуміння, взаємодії, спільного рішення загальних, але важливих для кожного учасника завдань.

Одним з матеріалів, що використовуються для контролю теоретичних знань, є тестові завдання. Використання тестового контролю є швидким і ефективним способом перевірки знань, умінь і навичок інтернів. Вони забезпечують індивідуальний неупереджений підхід, крім того, не займають багато часу для перевірки. Крім традиційних тестових завдань для навчання і контролю отриманих знань я використовую спеціальний дидактичний матеріал: ситуаційні завдання, логічні завдання, що містять інформацію, необхідну майбутньому лікарю для санітарно-просвітницької роботи та для навчання пацієнтів з певними захворюваннями.

Використання комп'ютерних технологій та інтернет-ресурсів є необхідною умовою оптимізації пізнавальної діяльності інтернів. Інтернет допомагає майбутнім лікарям не тільки спостерігати, а й брати активну участь в пошуку і аналізі необхідної інформації, слугує потужним засобом комунікацій, а також самоорганізації. Використання інтернет-ресурсів активізує сприйняття інтернів, а також сприяє ефективному засвоєнню навчального матеріалу. Комп'ютерні технології та можливості інтернету забезпечують доступність знань і розвивають інтелектуальні та творчі здібності інтернів. Потік інформації, що постійно збільшується, розвиток науки і практики ставлять інтерна перед необхідністю мобілізувати свою здатність аналізувати і узагальнювати отриману інформацію, перетворюючи її в знання. При цьому в процесі пізнання інтерн постійно відчуває себе особистістю, самостійно приймає рішення і несе за них відповідальність.

Одним із способів активізації пізнавальної діяльності інтернів є також підготовка доповіді по темі, що вивчається, і участь майбутніх докторів в рецензуванні творчих робіт своїх колег.

Застосування даних педагогічних методик в післядипломній медичній освіті надає інтернам можливість бути не спостерігачами, а активними учасниками освітнього процесу, сприяє кращому, більш глибокому засвоєнню матеріалу, оскільки активізує пізнавальну діяльність інтерна. Майбутні доктора залучаються до творчої роботи, що сприяє формуванню логічного компонента професійного мислення майбутнього лікаря. Очевидними результатами даних методик є активізація розумової діяльності, підвищення інтересу до досліджуваної дисципліни і, що важливо для майбутнього лікаря, розвиток клінічного мислення.

Список літератури

1. Педагогика в клинической практике врача: учебное пособие / Е.Ю. Васильева, М.Ю. Гайкина, Т.В. Тагаева. – Архангельск: Изд-во Северного государственного медицинского университета, 2017. – 118 с.

2. Марухно В.М. Дистанционное образование в медицине. // Международный журнал экспериментального образования. - 2012. - № 4. - С. 154-156.

3. Новгородцева И.В., Педагогика в медицине, Издательство «ФЛИНТА», 2017.

4. Педагогика в медицине: учебное пособие /Н.В. Кудрявая,Е.М. Уколова, Н.Б. Смирнова, Е.А. Волошина, К.В. Зорин, под ред. Н.В. Кудрявой.- 2 изд.стер.-М.: Издательский центр «Академия», 2012.- 320с.